HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3025-22

meddelad i Stockholm den 15 december 2025

KLAGANDE
Nestlé Sverige Aktiebolag, 556578-0722

Ombud: Advokat Fredrik Sjövall och biträdande jurist
Katarzyna Lewandowska
Mannheimer Swartling Advokatbyrå Aktiebolag
Box 1711
111 87 Stockholm

MOTPART
Miljönämnden i Helsingborgs kommun
251 89 Helsingborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Göteborgs dom den 20 april 2022 i mål nr 764-22

SAKEN
Märkning av livsmedel

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Nestlé Sverige Aktiebolag tillhandahåller i Sverige livsmedel för speciella medicinska ändamål. Sådana livsmedel är särskilt beredda och avsedda för kostbehandling av personer med nedsatt förmåga att inta eller tillgodogöra sig vanliga livsmedel eller näringsämnen i dessa. Livsmedlen används som enda eller kompletterande näringskälla under medicinsk övervakning.

Besöksadress
Birger Jarls torg 13
Telefon
08-561 676 00
Öppettider
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00
Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm
E-post
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
Webbplats
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

2. För livsmedlen finns det särskilda regler rörande märkningen av förpackningarna som till viss del avviker från de regler som gäller för vanliga livsmedel.

3. Ett stort antal av bolagets förpackningar som innehåller livsmedel för speciella medicinska ändamål är på framsidan märkta med uppgifter om energivärde och faktiska halter av näringsämnen (såsom fett, protein och kostfibrer) uttryckta per portion eller konsumtionsenhet.

4. Miljönämnden i Helsingborgs kommun beslutade att förelägga bolaget att ta bort dessa uppgifter från förpackningarna inom produktserierna Resource, Novasource, Isosource, Peptamen och Infasource. Enligt miljönämnden är uppgifterna otillåtna eftersom de utgör upprepningar av uppgifter som finns i den obligatoriska näringsdeklarationen.

5. Bolaget begärde omprövning av beslutet utan framgång hos vare sig miljönämnden eller, efter överklagande, Länsstyrelsen i Skåne län. Bolaget överklagade då till Förvaltningsrätten i Malmö och yrkade att beslutet skulle upphävas.

6. Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Det gjorde även Kammarrätten i Göteborg sedan bolaget hade överklagat dit. Både förvaltningsrätten och kammarrätten gjorde bedömningen att det är fråga om otillåtna upprepningar av uppgifter i den obligatoriska näringsdeklarationen.

YRKANDEN M.M.

7. *Nestlé Sverige Aktiebolag* yrkar att föreläggandet ska upphävas.

8. *Miljönämnden i Helsingborgs kommun* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen

9. Frågan gäller förhållandet mellan artiklarna 5.2 g och 6.2 i förordning (EU) 2016/128 om komplettering av förordning (EU) nr 609/2013 vad gäller särskilda sammansättnings- och informationskrav för livsmedel för speciella medicinska ändamål (förordning 2016/128).

Rättslig reglering m.m.

10. I artikel 9.1 i förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av direktiv

Dok.Id 336546

87/250/EEG, direktiv 90/496/EEG, direktiv 1999/10/EG, direktiv 2000/13/EG, direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt förordning (EG) nr 608/2004, (förordning 1169/2011), finns en förteckning över uppgifter som är obligatoriska i märkningen av ett livsmedel, däribland en näringsdeklaration.

11. I artikel 30.1 anges att den obligatoriska näringsdeklarationen ska innehålla uppgifter om energivärde och mängden av olika näringsämnen. Enligt artikel 32.2 ska energivärdet och mängden av näringsämnena anges per 100 g eller per 100 ml.

12. Av artikel 33.1 följer att näringsdeklarationen under vissa förutsättningar även får innehålla uppgifter om energivärde och mängden näringsämnen som uttrycks per portion och/eller per konsumtionsenhet.

13. Förordning 2016/128 innehåller särskilda informationskrav avseende livsmedel för speciella medicinska ändamål. Enligt artikel 5.2 g är, utöver de obligatoriska uppgifter som anges i artikel 9.1 i förordning 1169/2011, vissa ytterligare uppgifter obligatoriska för sådana livsmedel, däribland en beskrivning av de egenskaper och/eller kännetecken som gör produkten särskilt användbar i relation till den sjukdom, den åkomma eller det medicinska tillstånd som produkten är ämnad för att användas till, särskilt, i förekommande fall på grund av särskild beredning och framställning, vilka näringsämnen som har ökats eller minskats, tagits bort eller på annat sätt ändrats samt om motivet för att använda produkten.

14. Enligt artikel 6.2 i samma förordning får uppgifterna i den obligatoriska näringsdeklarationen inte upprepas i märkningen.

Förhandsavgörande från EU-domstolen

15. Högsta förvaltningsdomstolen har hämtat in ett förhandsavgörande från EU-domstolen i syfte att få klarhet i om vissa uppgifter om energivärde och mängden av olika näringsämnen på en förpackning som innehåller ett livsmedel för speciella medicinska ändamål utgör otillåtna upprepningar av uppgifterna i den obligatoriska näringsdeklarationen eller om de tvärtom utgör tillåtna uppgifter som kompletterar den obligatoriska näringsdeklarationen.

16. I begäran om förhandsavgörande ställdes följande frågor.

Fråga 1: Kan uppgifter om produktens energivärde och mängden av olika näringsämnen, som finns på annat ställe än i näringsdeklarationen, utgöra en sådan kompletterande beskrivning av produktens egenskaper och kännetecken som avses i artikel 5.2 g i förordning 2016/128?

Fråga 2: Om svaret på fråga 1 är ja, utgör då artikel 6.2, som innehåller ett förbud mot att i märkningen upprepa uppgifterna i den obligatoriska närings-

deklarationen, hinder mot att i en beskrivning enligt artikel 5.2 g ange uppgifter om energivärde och mängden av olika näringsämnen, om uppgifterna uttrycks på annat sätt än per 100 g eller per 100 ml?

17. EU-domstolen besvarade frågorna genom dom i mål C-315/24 (EU:C:2025:769).

18. EU-domstolen konstaterar att det av själva ordalydelsen av artikel 5.2 g i förordning 2016/128 framgår att bestämmelsen avser ytterligare obligatoriska uppgifter, dvs. uppgifter utöver de obligatoriska uppgifter som ska anges enligt artikel 9.1 i förordning 1169/2011. Av det skälet kan uppgifter om energivärdet och mängden av olika näringsämnen inte utgöra både obligatoriska uppgifter enligt artikel 9.1 i förordning 1169/2011 och ytterligare obligatoriska uppgifter enligt artikel 5.2 g i förordning 2016/128 (punkt 32).

19. Enligt EU-domstolen kan beskrivningen av de egenskaper och/eller kännetecken som avses i artikel 5.2 g, utifrån en bokstavstolkning av bestämmelsen, inte avse uppgifter som redan finns, om än uttryckta på annat sätt, i den obligatoriska näringsdeklarationen på baksidan av det aktuella livsmedlets förpackning och som endast upprepas på förpackningens framsida, utan att dessa uppgifter syftar till att beskriva livsmedlets egenskaper och/eller kännetecken (punkt 35).

20. De i målet aktuella uppgifterna omfattas enligt EU-domstolen av den obligatoriska näringsdeklarationen enligt artikel 30.1 i förordning 1169/2011 och det är i sammanhanget inte avgörande i vilken form som dessa uppgifter uttrycks eftersom de ändå avser samma innehåll (punkterna 42 och 43).

21. Enligt EU-domstolen står det vidare klart att samtliga de uppgifter som anges i artikel 5 i förordning 2016/128 går utöver det berörda livsmedlets näringsinnehåll och syftar till att ge ytterligare information om livsmedlet. De uppgifter som är nödvändiga för att korrekt använda dessa livsmedel kan således, enligt domstolen, inte bestå i en ren upprepning av uppgifter som redan finns i den obligatoriska näringsdeklarationen, utan måste specificera dessa livsmedels egenskaper och kännetecken (punkterna 45 och 46).

22. EU-domstolen besvarade slutligen de av Högsta förvaltningsdomstolen ställda frågorna på följande sätt.

23. Artiklarna 5.2 g och 6.2 i förordning 2016/128 ska tolkas så, att uppgifter om energivärdet och mängden av olika näringsämnen, vilka anges på framsidan av förpackningen till ett livsmedel för speciella medicinska ändamål, uttryckta per portion eller konsumtionsenhet, medan den obligatoriska näringsdeklarationen på förpackningens baksida innehåller uppgifter om samma beståndsdelar per 100 g eller 100 ml, inte utgör en ”beskrivning av livsmedlets egenskaper

Dok.Id 336546

och/eller kännetecken”, i den mening som avses i artikel 5.2 g i denna förordning, utan en upprepning av informationen i denna obligatoriska näringsdeklaration, vilken är förbjuden enligt artikel 6.2 i förordningen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

24. Genom EU-domstolens avgörande står det klart att angivande av de i målet aktuella uppgifterna på framsidan av förpackningar som innehåller livsmedel för speciella medicinska ändamål utgör en otillåten upprepning av informationen i den obligatoriska näringsdeklarationen, även om uppgifterna uttrycks på annat sätt än i den obligatoriska näringsdeklarationen.

25. Miljönämndens föreläggande till bolaget att ta bort uppgifterna från förpackningarna var således lagligen grundat.

26. Bolagets överklagande ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Inga-Lill Askersjö, Magnus Medin, Mikael Westberg och Karin Attorps.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Cecilia Sjöstrand.

Dok.Id 336546